NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 2045

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPOT LÉGAL

NỘI SỐ : 0492

NGÀY THỨ BẢY 12 JANVIER 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DÉPOT LÉGAL
Nº 1846

HANOI

	Hanoi	Hanoi (ngoài phố)	Hanoi (ngoài phố)	Hanoi (ngoài phố)	Hanoi (ngoài phố)	Hanoi (ngoài phố)	Hanoi (ngoài phố)
Một năm	6$ 00	6$ 00	6$ 30	6$ 30	6$ 60	12$ 00	»
Các làng và các công sở	»	5. 00	8. 00	8. 00	9. 00	»	6. 00
Sáu tháng	3 00	3. 50	3. 50	4. 00	4. 30	6. 00	3. 00
Ba tháng	1 50	1. 75	1. 90	2. 00	2. 15	3. 00	1. 50
Một tháng	0. 50	0. 60	0. 65	0. 65	0. 70	1. 00	»

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-65, Rue des Cotons, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE Nº 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 058 de large.
Une seule insertion. . . . . 0$ 20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. . 1$ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Than đá với dầu hỏa

(*Tiếp theo*)

Cái hiệu-dụng dầu hỏa cũng không khác gì than đá: hết than đá lại chẳng còn có dầu hỏa sao? vậy ta thử xét cái sản-ngạch dầu hỏa cùng cái lượng tiêu phí dầu hỏa ở trong thế-giới thế nào?

Dầu hỏa xuất sản nhiều nhất ở nước Mỹ mà tiêu phí nhiều nhất cũng là người Mỹ; hiện nay cái sản-ngạch dầu hỏa trong ba phần thì người Mỹ dùng đến hai phần, các mỏ dầu ở Nam-Mỹ, quá-nửa cũng về người Mỹ thu mà hết, lại còn thâu-nhập một số lớn nữa ở Gia-nã-đại và Mặc-tây-kha: nay thử đem tỉ-giảo cái sản-ngạch dầu hỏa hàng năm ở nước Mỹ trong sáu mươi năm nay thì thấy cứ mỗi mười năm lại thêm lên đến gấp mấy lần, như năm 1860 có 66.000 tấn, đến năm 1870 thêm lên đến 689.000 tấn, năm 1880 lại thêm lên đến 3.444.000 tấn, năm 1890 lại thêm lên 6.003.000 tấn, năm 1900 lại thêm lên đến 13.334.000 tấn, năm 1910 lại thêm lên đến 27.452.000 tấn, năm 1920 lại thêm lên đến 63.261.000 tấn: cái lượng dầu hỏa tăng trừ ở trong quả đất vẫn đã không được giàu bằng than đá mà bị người ta thì dụng cứ mỗi ngày mỗi nhiều mãi lên như thế thì cái vận-mệnh dầu hỏa có lẽ còn ngắn-ngủi hơn than đá nhiều.

Cứ theo lời của ông Hise người Mỹ là một nhà trứ danh địa-chất học đã hô hoán nói dầu hỏa của nước Mỹ, cứ như cái lượng tiêu-phí của người Mỹ trong năm 1908 chỉ còn chi-trì được sự như-yếu trong khoảng chín mươi năm: cái kỳ hạn chín mươi năm cũng đã ngắn-ngủi lắm rồi, mà nếu cái lượng tiêu-phí dầu hỏa của người Mỹ lại hơn năm 1908 nữa thì cái kỳ hạn ấy lại còn dụt ngắn đi nữa nhiều: mà cái lượng tiêu-phí dầu hỏa của người Mỹ thì có phải cứ đúng mực như năm 1908 đâu, lấy cái lượng tiêu-phí trong năm 1908 mà so sánh với năm 1920, trong mười hai năm mà tăng gia gấp tới ba lần, e cái kỳ-hạn chín mươi năm chỉ rụt ngắn còn độ hai, ba năm là hết. Ông Lewis cũng nói sau năm 1950 trong địa hạt nước Mỹ chắc không còn có dầu hỏa nữa. Ấy là nói về một nước Mỹ là nơi sản dầu hỏa nhiều nhất mà cái ngày dầu hỏa cáo cùng cũng chẳng được bao lâu nữa như thế. Phần nhiều các nhà khảo cứu về địa-chất, về kinh tế bây giờ đều nói chỉ trong ngoài một trăm năm thì tất cả trong thế-giới này không tìm đâu thấy dầu hỏa nữa, tưởng cũng không phải là câu chuyện huyễn-không vậy.

Than đá với dầu hỏa không giữ sao cho khỏi có ngày hết được thì lo tìm cách gì bổ cứu để duy-trì cho được cái văn-minh hiện thời chẳng?

Vì thế mà gần đây mới nảy ra có một sự phát minh là cái than trắng để thay vào than đá với dầu hỏa: than trắng là gì? là lợi dụng cái sức nước suối nước thác ở trên cao chảy dốc xuống thật mạnh để quay cái máy ma-xát cho phát điện mà không phải dùng đến những vật sinh nhiệt là than đá với dầu hỏa nữa. Người ta đã thông tính cái sức nước đủ dùng để phát-điện ở tất cả các chỗ trong thế-giới được như sau này:

Về phần đất Á-châu có được 236.000.000 mã-lực.

Về phần đất Phi-châu có được 160.000.000 mã-lực.

Về phần đất Bắc-mỹ-châu có được 160.000.000 mã-lực.

Về phần đất Nam-mỹ-châu có được 94.000.000 mã-lực.

Về phần đất Âu-châu có được 65.000.000 mã-lực.

Về phần đất Úc-châu có được 30.000.000 mã-lực.

Cứ như cái sức nước dùng để phát điện đã thông tính được như thế thì hiểm rằng cái tổng số mã-lực còn ít quá, giá có dùng hết cũng mới bằng nửa cái tổng số mã-lực của sức than đá trong thế-giới dùng bây giờ, và lại nơi có nơi không, phân phối chẳng đều mà cái giống này lại không như than với dầu có thể chuyển vận đem đi đâu cũng được.

Ông Svant Arrhénius là một nhà trứ danh khoa học ở Thụy-điển, ngày tháng sáu năm ngoái có giảng-diễn về lý-khoa ở trường đại-học Ba-lê, nói về nhiên-liệu sau này của thế-giới, kể cái nguyên-liệu phát điện của người ta còn nhiều, không bao ở một sức nước; cứ như ông suy-trắc thì nhiệt lực của mặt trời, khi nóng của hơi nước trên địa-cầu bốc ra, khi nóng ở trong thân-thể các loài thực-vật bốc ra cho đến sức gió, sức mưa đều có thể dùng để phát điện được cả. Mong rằng cái sự suy-trắc đó không phải là một sự ức-đạc vu-vơ, các nhà khoa-học, các nhà kỹ-nghệ sau này sẽ dùng hết trí khôn mà lợi-dụng được đủ các cái nguyên-liệu phát điện ấy, lấy cái sức mạnh của sự thông-thái mà chiếm lĩnh được hết cái sản-vật tự nhiên có sẵn trong người ta về sau hưởng mãi không cùng, lấy mãi không hết, không đến nỗi như ngày nay nước này nhăn nhó về than đá thiếu, nước kia bồn-chồn về dầu hỏa hết, rình nhau từng miếng, chọi nhau từng tí mà lo hết mưu thần chước quỉ để dành-dật của nhau, khiến cho loài người ta cứ nơm nớp ăn không được ngon, ngủ không được yên về cái cuộc đại-chiến-tranh sảy tới lần thứ hai, thứ ba sau này là cái chiến-tranh than đá với cái chiến-tranh dầu hỏa.

P.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 10 Janvier 1924

Tại nguyên-lão nghị-viện

M. Doumergue được tái-cử nghị-trưởng nguyên-lão nghị-viện.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 11 Janvier 1924

Việc nước Hy-lạp

M. Roussos không nhận việc lập tòa nội-các. MM. Venizelos, Caloghéropoulos, và Roubos đương bàn bạc với nhau về cuộc chúng dân bầu phiếu. M. Venizelos có hứa rằng ông sẽ trù-tính cho cuộc bầu phiếu được công bằng.

Hoàng-gia Hy-lạp tại nước Ý

Tin Naples. — Hoàng-thân Christophale và hoàng-thân André đã tới nước Ý. Hoàng-gia hiện ở nước Lỗ-mã-ni nay mai cũng sẽ tới nơi.

Tại nguyên-lão nghị-viện

Hội-đồng của nguyên-lão nghị-viện coi về việc bảo-cử không ưng chuẩn cái thể lệ bảo cử mới ma thứ-dân nghị-viện đã ưng chuẩn.

Anh Pháp với Đức

Hai chánh-phủ Paris và Londres vẫn đương thương nghị với nhau về việc đất Palatinat biệt-lập. Nước Anh thì muốn giao cho một viện đại-biểu của nước Anh đặt một cuộc điều-tra. Nước Pháp thì bàn nên giao việc ấy cho một hội-đồng của Đồng-minh.

Pháp Bỉ với Đức

Ngày hôm nay hai chánh-phủ Pháp Bỉ sẽ giao thư trả lời cho nước Đức.

Tại hội Vạn-quốc

Hội-đồng kiểm duyệt của hội Vạn-quốc hội-ngại ngày hôm thứ tư ở Genève để kế-cứu về các vấn-đề tài-chánh và chánh-trị.

Tại hội-đồng Bồi-thường

Ban hội-đồng thứ hai do hội-đồng Bồi-thường đặt ra để điều-tra về cái tài-sản của người Đức giấu ở ngoại-quốc, đến ngày 21 janvier này sẽ hội-nghị.

Việc nước Đức

Tin Spire. — Việc bác-sĩ Heimiz là người thủ-lĩnh chánh-phủ biệt-lập ở đất Palatinat, bị hành thích ở Spire, làm cho dư-luận ở đất Rhénanie rất là náo-động. Ở Francfort và ở Bavière có tin đồn nói rằng ở phần nước Đức không có trú-binh có một hội bí-mật cái mục-đích là hành thích những người lĩnh tụ đảng biệt-lập.

Về việc M. Heimze bị hành-thích, đảng biệt-lập có bắt mấy người để làm con tin.

Tin Berlin. — Chánh-phủ trung-ương đương thương nghị về việc đất Palatinat.

Tin Berlin. — Hội-đồng của Đồng-minh coi về việc kiểm-duyệt quân bị đã báo cho chánh-phủ nước Đức biết ngày 10 và ngày 12 janvier này, hội-đồng sẽ bắt đầu kiểm-duyệt quân bị. Các báo Đức về hữu-đảng phản đối kịch liệt việc Đồng-minh lại kiểm-duyệt quân bị.

Tin Spire. — Ở Crefeld, ở Cologne, và ở Bochum thợ thuyền đình công.

MỘT THỨ THUỐC TRỪ GÌ

Một người Đức mới phát minh được một thứ nước gội vào đồ kim-khí một lần thì dầu để ở chỗ mưa nắng thế nào cũng không bao giờ gỉ được. Nước ấy làm bằng chất athylène trộn với thán hoa.

Nếu việc ấy quả đúng như thế thì thực là một tin rất đáng mừng cho các nhà dùng đồ sắt đồ gang, từ nay năm không phải lo sơn đồ kim-khí lại một lần nữa mà đồ kim-khí duy trì được mãi mãi không bao giờ hư hỏng.

MỘT THỨ KHÍ-CẦU KHÔNG BỐC LỬA

Vì việc khí-cầu Dixmude bị nạn mới đây mà ở Hoa-kỳ lại nghĩ đến việc chế khí-cầu một cách mới, đề phòng cho khí-cầu không hay bốc lửa. Khí-cầu lối mới cũng có nhiều ở như các khí-cầu bây giờ. Nhưng chỉ những ở trong ruột là hơn hydrogène mà thôi, còn những ở bao tròn ở ngoài thì bơm bằng hélium. Hélium là một thứ hơi không bốc lửa, nếu bơm vào những ở ngoài, còn hydrogène là thứ hơi để bốc lửa thì bơm vào những ở ở trong, như vậy thì khí cầu không hay xảy ra cái nạn hỏa-tai nữa. Và xét ra dùng hai thứ khí như thế, khí cầu lại đỡ tốn mà sức bay lên lại mạnh hơn.

Thí dụ như khí cầu Z-R-3 của nước Đức chế cho Hoa-kỳ ngày nay bơm bằng hydrogène thì mất 24.000 dollars, và cái sức bay lên khỏe được 9 tấn. Bơm bằng hai thứ hơi, thì mất có 188.000 dollars, mà sức bay lên mạnh được 85 tấn.

Tin Trung-hoa

Ngày 4 Janvier 1924

Tin Bắc-kinh

Nội-vụ bộ đánh giây thép đi các tỉnh, bác việc Ngô-cảnh-Liêm giam Hoàng-Dực ở sở cảnh-sát và hặt nghị-viên bỏ phiếu lại: Trương-bá-Liệt viết giấy cho thủ-dân nghị viện, kể tội phải phản đối Ngô làm nhiều loạn trong nghị-trường, và xin tự chức phó nghị trưởng. Phái trung-lập cũng đều có ý phản nộ, chắc rồi sẽ sinh ra việc biến loạn to.

Tân-báo-kỳ về Bắc-kinh

Ngày 2 janvier, Tân-báo Kỳ đã ở Tai-en-tan về Bắc-kinh.

Thứ-dân viện định ngày khai hội

Thứ-dân viện định ngày 6 janvier khai hội, giải quyết các vấn-đề quan trọng, bàn Trương-ánh-Lan làm chủ tịch, Mậu-Lâm làm bí thư-trưởng.

Tào-Côn triệu Vương-thừa-Mân về Bắc-kinh

Có tin đồn rằng Tào-Côn triệu Vương-t ừa-Mân về Bắc-kinh, để điều đình việc Ngô-cảnh-Liêm với Cao-lăng-Uất.

Ngô-bội Phu đối với Ngô-cảnh-Liêm

Ngô-bội-Phu đánh giây-thép cho Tào-Côn, nói Ngô cảnh-Liêm là người có công, khuyên Tào phải giả ý bảo toàn.

Đảo Ngô-phái đòi tiền

Đảo Ngô phái sai Mậu-Lâm đến tài chánh bộ, kể công khuynh đảo Ngô-cảnh-Liêm, đòi mỗi người 200 đồng bạc; Vương-dục-Chi từ chối, nói rằng quốc dụng quân phạp, không lấy đâu mà chi phát được.

Ngô-cảnh-Liêm phản đối việc kim phật-lang

Ngô-cảnh-Liêm thấy mình thế đã hơi không vững, lại đánh giây thép đi các tỉnh, phản đối việc kim phật lang.

Tin Thượng-hải

Các thương khách ở Thượng-hải đánh giây thép sang Giang-tô, Chiết-giang và Phúc-kiến, xin quân đội ở đâu kéo về đấy, để cho lòng người yên định.

Quốc dân đảng khai hội

Quốc dân đảng khai-hội ở Thượng-hải, dự hội hơn 3.000 người, Uông tinh-Vệ làm chủ tịch, Hồ-hán-Dân và Liêu-trọng-Khải đều đọc diễn-thuyết, kể các công việc và phương-pháp biện-thời phải trù tính.

Việc quan-thuế

Nam chánh-phủ (chánh-phủ Quảng-đông) đã đánh giây thép cho các nước, kể rõ các duyên cớ minh thu tiền quan dư (trừ tiền bồi thường, còn thừa bao nhiêu, gọi là quan-dư), các nước không trả lời, sau lại đem chiến hạm đóng ở Châu-giang; (ở Quảng-đông) Nam chánh-phủ lại tư giấy hiện bạc việc quan dư với các nước, lời lẽ rất là cứng cát. Các nước biết rằng không lấy uy thế mà dọa được, giả nhời cho Nam-chánh phủ xin tạm giữ tiền quan dư lại. Các nước nghị định phương pháp như thế, chưa biết Nam-chánh phủ có bằng lòng không.

Công-sứ Nhật-bản đối với việc quan-thuế

Công-sứ Nhật hết sức hòa giải việc quan thuế với Công-sứ các nước và đã đánh giây thép cho Hình-sự Nhật ở Quảng-đông phải giữ một ý-kiến như thế.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Phân biệt các sắc

Nay thử hỏi năm tiếng : « Đen, xanh, vàng, trắng, đỏ » là gì, thì ai nấy cũng đều biết là năm sắc (ngũ sắc); mà những người có học chữ nữa là : « Hắc, Thanh, Hoàng, Bạch, Xích ». Lấy năm tiếng nôm so với năm tiếng chữ thật là đúng đắn không sai chút nào; chẳng thế mà thôi, cho đến cả năm cái tiếng chữ cũng đã thông dụng lắm rồi, bất cứ có nho học mới biết được vậy.

Thành ra có năm sắc mà mình nói được những mười tiếng kia! nếu bây giờ ta lại kể thêm năm tiếng Pháp nữa vào thì lại thành ra đến mười lăm tiếng « Noir, Bleu, Jaune, Blanc, Rouge », nhưng tiếng Pháp hãy còn đương mới lắm và cách viết chung với quốc-văn ta khi bắt tiệu, vì đề nguyên-văn thì không đồng-văn được, mà đổi ra vần quốc ngữ thì thật là khó nghe.

Năm sắc ấy toàn là chính sắc cả, ngoài các thứ chính sắc, người ta còn chế hóa ra không biết bao nhiêu là giáu-sắc nữa, nhưng tựu-trung chỉ có hai thứ đáng kể vào hàng thể sắc mà thôi, là sắc Tím và sắc Lục. Bởi thế mới gọi là « thất sắc » hay là « thất thể », (7 màu, 7 vẻ).

Bảy màu, bảy vẻ, kể cũng đã rực rỡ chói chang lắm rồi, mà các nhà mỹ-nghệ lại thêm vào một sắc « Kim » cho rỡ là điệm-lệ phú qui, cho nên mới đặt ra thứ gấm « ngũ thể gia kim » và « thất-thể gia kim ».

Pha hai sắc « Đỏ » với « Xanh » thành ra « Tím », chữ nho là « Tử »; pha hai sắc « Xanh » với « Vàng » thành ra « Lục »; về sắc « Lục » này tiếng nước ta chưa được phổ-thông, nên vẫn dùng theo tiếng chữ « Lục » như Tàu. Mà có lẽ tiếng nước ta và tiếng nước Tàu xưa nay phân biệt hai sắc ấy cũng chưa được sành, nên chi trong cách dùng chữ vẫn còn đương lộn xộn.

Như chính sắc lá cây là thuộc về màu « Lục », thì tiếng chữ vẫn gọi là « Lục-diệp », « Lục-thụ » v. v., mà sao lại còn thấy có câu « Từ thời thanh tùy » và « Thảo mộc thanh thông »; cách họ dùng chữ « Lục » và chữ « Thanh » như vậy thì có khác chi tiếng ta nói « Bốn mùa xanh ngắt » và « Cây cỏ xanh um » chút nào.

Tuy thế mà chữ Tàu cũng dùng đến sắc « Lục » nhiều hơn ta, như « Lục âm, lục trúc, lục liễu, lục hà » v. v. và lại như câu « Đông trụ chi kim đại dĩ lục » có phải là họ biết dùng chữ « Lục » thích hợp với cảnh vật đó ư, chẳng hơn ta trong văn-chương cũng có được câu « Tiếc lục thương hồng » mà lại là một câu phiên dịch, chứ không phải là tiếng sẵn; trong đó ý-phục có được « cặp áo điều lục », hoặc là « Điều ngại ». Chữ « Ngại » có người nói là một màu « Lục » đáng thay tiếng « Lục » cho ta, nhưng xét tiếng ấy trừ ngoại cái cặp áo đàm cưới kia ra không còn để vào đâu cho xứng; trong các loài vật có được « con rắn lục », nhưng nếu có hỏi đến con rắn lục ra thế nào thì cũng bắt miễn cho là « con rắn lục nó xanh lè »; bên Tàu gọi lính phủ-lít là « Lục y », vì rằng ngày trước nghe nói có thứ lính cảnh-sát của ngoại-quốc mặc toàn áo quần mũi lục, chẳng hơn bên ta ở trong sở xe lửa các người chức dịch tay cầm cái đèn lục, là cờ lục bắn hoi như thế, mà nghe bao giờ họ cũng gọi là « đèn xanh » và « cờ xanh ».

Tuy vậy mặc dầu mà cũng may là còn các nhà chuyên-môn như nghề vẽ, nghề sơn, nghề thêu, nghề may và nghề nhuộm, thì bao giờ người ta cũng phân biệt các sắc rất rõ ràng.

Nay thấy có một ông thầy học cắt nghĩa cho học-trò về bảy sắc trong cái mống mọc giữa trời ma sao chữ « Vert » lại cắt là « xanh », chữ « Bleu » lại cắt là « lơ », còn cái sắc « Lục » ở đâu không thấy ông dạy đến, tưởng đó cũng là một điều nên lưu ý lắm thay.

Cứ như chữ Pháp kể bảy sắc trong cái mống : « Violet, indigo, bleu, vert, jaune, orangé, rouge » thì nên cắt nghĩa là : (Tím, lam, xanh, lục, vàng, da cam hay là hồng-đơn, đỏ), còn cái chữ « Lơ » hãy đương mới mẻ lắm, không nên dùng, và chẳng tiếng ta nói về các sắc, quả là giáo tâm, lại thêm sẵn bởi bao nhiêu tiếng chữ thông dụng đã lâu đời rồi, cần chi phải cầu kỳ mà đi mượn tiếng lạ lùng như vậy.

(*Còn nữa*) Phụng-Đình, Tourane

Tự do diễn đàn

Trong trần-ai ai để biết ai

Người ta thường-tình, ai cũng chuyên-trọng về những người giàu-sang, người có công-danh sự-nghiệp, còn những người trần-ai gian-khổ, ai cũng khinh thường, nhưng chẳng biết rằng : người ta ở đời, phần nhiều phải chịu trần-ai gian-khổ trước, rồi sau mới được hiển-vinh. Xem như ông Han-Tín trong lúc hàn-vi đi câu cá dưới thành, đến nỗi nhịn đói, mà phải nhờ bà Xiêu-mẫu cho ăn, gian khổ biết là nhường nào! ai biết rằng sau ra giúp Hán, mà phá được Sở, diệt được Tần, lại như ông Khổng-Minh, khi chửa gặp ông Lưu-huyền-đức, vẫn năm cọ ở đất Nam-dương, lụp sụp mấy gian nhà lá, trần-ai biết là nhường nào! ai biết rằng : sau ra giúp Hán, dẹp bắc đánh đông, công-nghiệp Ngụy mà chia ba thiên-hạ. Than ôi! ông Hòa-công thực khéo trêu-ngươi, đã cho người ấy lấy cái vị công hầu khanh tướng, sao lại bắt trải hết những sự khổn, sự hèn, sự trần-ai gian-khổ, là ý làm sao? ông Mạnh-tử có nói rằng : « *Thiên tương giáng đại dụng ư thị nhân, tất tiên khổ kỳ tâm-chí, lao kỳ cân cốt, sở dĩ động tâm nhẫn-tính, tăng ích kỳ sở bất năng.* » Nghĩa là : giới muốn cho người ấy được đại-dụng, trước hết trong lòng phải nghĩ khổ-sở, xương thịt phải làm vất-vả, để cho làm-tính mình biết kiềm-nhẫn, rồi mới thêm được những tài giỏi ra. Xem những đứng anh-hùng đời trước, trần-ai như thế, lại chẳng đáng kính đáng sợ lắm ru? Còn về phần người đời nay, hoặc vì áo ấn chẳng đủ, gót gang-hồ trải bước long đong, hoặc người lấy đạo đức làm cao, chốn sơn-giã đem thân nương náu, người ta thấy trần-ai như thế, tưởng rằng : cỏ nội hoa hèn, bao đã đến ngọc-đường kim-mã, cho nên trong khi giao tiếp, khi đối-đãi, có ý xem thường xem khinh, thường có người nói rằng : những người sinh tài đời nay,

ai cũng chen vai nối gót ra chốn vũ-đài, còn những người ở hương-thôn đoán là phường hủ lậu cả. Nói thế chẳng cũng oan cho bọn nhà quê lắm ru ? kẻ đếu tài giao-thiệp với đời, thì những người chen vai nối gót trên chốn vũ-đài bảy giờ, thực là giỏi thực, gặp thời gặp thế, thực giỏi gấp trăm gấp nghìn những bọn nhà quê thực, nhưng bảo bọn nhà-quê là hủ-lậu cả, thì sao phải ; dẫu thời thế chửa gặp, chửa ra gánh vác với đời, nhưng chim còn đợi gió, rồng còn đợi mây, vẫn là có chí, kẻ tài thao-lược kinh luân, chẳng được như Khổng-Minh, Hàn-Tín cũng chẳng phải phường giá áo túi cơm, vì mà đài các thảnh thơi, cũng đủ làm cốt đá giữa dòng, làm cây cao trong xã-hội, những tài trí ấy, tâm sự ấy, chỉ người thức-giả là tri-kỷ mà thôi, còn những bọn tầm-thường kia, ngọc đá mơ-màng, vàng thau lẫn lộn đã không thanh-nhãn kể gì khen chê.

Nguyễn mậu, Nguyễn-Hành,

HÀI ĐÀM

Thêm cái dấu hỏi

— Thế nào đại-huynh cũng có thơ dự cuộc thi đó chứ ?

Tiếc độ nghĩ đang bực cả mình! Chẳng biết bây giờ quá hạn rồi, muốn chữa một chữ có được không nhỉ ?

— Việc gì mà bực mình ? một chữ gì mà quan-hệ như thế ?

— Thơ tôi làm : « Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long. Văn-miếu gây từ *Hán* phải không. » Bây giờ tôi nghĩ lại thì không phải từ *Hán*, vậy để chữ *Hán* có suối không nhỉ ?

— Nếu khi viết thơ mà đại-huynh có thêm cái dấu hỏi ở cuối câu ấy thì không hề chi ! Nghĩa là đại-huynh hỏi thử hội-đồng điểm-duyệt xem có phải văn-miếu gây từ *Hán* hay không vậy.

Hi-đình, Nguyễn-văn-Tôi

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tri-Quyên xã-cẩ

MDIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nhật-nguyệt gương treo khắp ngửa Giờ-gác khuê-lâu tư mặt mát, [trông.
Nước hồ Bích-thủy một dòng trong.
Mô chuông lăng Khuyết vang Hồng-Đàn hát sông Thù nức Nhị Nùng.[Lạc.
Hưng phế kể chi Tần Hán trước,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Nguyễn mậu-Chi
Làng Vạn-phúc. Hà-đông

MDX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ từ xưa có nhớ không ?
Thủ Tử dòng văn khơi phía Bắc,
Cung tường cột đạo dựng miền Đông
Bảng bia ghi tạc hồn kim cổ,
Non nước anh chung chốn Nhị Nùng.
Mấy độ tinh sương không biến cải,
Vẫn còn khuê-các rạng hoa-phong.

Đào-ba-Tráng
107, Phố hàng Bút. Hanoi

MDXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cổ vào xem có khác không ?
Chung cự còn chưa niên-hiệu Lý,
Đồng lương chưa nhạt vẻ mầu Hồng.
Tinh sương vóc hỏi rừa bao tuổi,
Tang hải nhường e đã chuyển lòng.
Đứng chốn phồn-hoa chuy cỗi rễ,
Văn-minh chóng cũng bởi văn-phong

Lê-văn-Quỳ
Phố hàng Bạc, Hanoi

MDXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng là đây có phải không ?
Nguồn đạo sông Thù thông giải Nhị,
Mạch văn núi Thái dẫn non Nùng.
Trăng soi gác Lý vàng còn thắm.
Nắng gội bia Lê đá chửa phong.
Hễ học dẫu qua cơn sóng vỡ,
Cùng tường riêng vững cõi trời Đông

Cung-kim-Đỉnh
44, Route Mandarine Hanoi

MDXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ hương đưa khắp núi sông.
Nhật nguyệt rạng soi dòng nước Nhị,
Cung tường cao ngất đỉnh non Nùng.
Đường qua Trấn-vũ bên đàn hạnh.
Lối tới khuê-văn dưới rặng tùng.
Nhà Giám mỗi thời thêm cảnh sắc,
Phong-trào biến cải thành hiền chung

Nguyễn-hàm-Anh, Nam-định

MDXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Hồ nọ mặt sông quanh miếu vũ trong.
Ngõ bạnh sang soi gương nước Nhị,
Sân tùng chiều gác bóng non Nùng.
Cung-tường cao ất khuê-văn các,
Lễ-nhạc vang lừng trấn-vũ cung.
Nhà Giám vững gây nền giáo hóa,
Đời vừng nhật-nguyệt khỏi hư chung.

Nguyễn-văn-Am
Làng Bái-tràng. Bắc-ninh

MDXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu dựng từ xưa đạo vẫn sùng.
Trọi dãy cây kia ào lá rụng.
Trơ hàng bia đó mít rêu phong.
Mây Âu bao lỗ trăng hỗ Bắc,
Mưa Á từng tuôn đất cỏ Hồng.
Văn-vận xem vẫn theo thế vận.
Kia xem dòng Nhị với non Nùng.

Phạm-ngọc-Cửu
17, Phố Nhà-thờ, Thái-bình

Tin sau cùng

Pháp Bỉ với Đức

Nước Pháp và nước Bỉ đã giao bức thư trả lời cho đại-biểu nước Đức. Bức thư của nước Pháp sẽ giữ kín không công bố.

Việc nước Hy-lạp

Tin Athènes. — Tòa nội-các đã thành lập, M. Vénizelos cầm quyền thủ-tướng, nhưng không chủ-trương bộ nào. Bộ Nội-vụ M. Sofoulis ; bộ Ngoại giao M. Roussos ; bộ Chiến-tranh : M. Gondikas.

Việc M. Heintz bị hại

Về việc hành-thích ở Spire, ngoài M. Heintz còn năm người nữa, về đằng biệt-lập cũng bị hại.

Có lẽ những người hại M. Heintz đã trốn thoát vào địa hạt nước Đức rồi.

Nước sông Seine

Nước sông Seine ở cầu Austherlitz đo được 5m20, và ở cầu Tournelles đo được 5m02.

Vẽ trận gió bão ở vẽ miền bờ bể Đại-tây-dương

Vẽ trận gió bão ở miền bờ bể Đại-tây-dương mới rồi, tổn hại nhiều lắm, nhất là ở Royan. Nhiều thuyền bị đắm. Cửa bể La Palice bị tắc mất mấy hôm.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 21 độ
15 giờ 23 độ

Lịch ngày mai

Dương lịch

Chủ-nhật 13 janvier 1924
S. Véronique

Âm-lịch

Mồng 8 tháng 12 năm Quí-hợi
Ngày Tân mão
Hành Mộc, Sao Mão, Trực Mãn
KỴ : Tác-tương, Xuyên tỉnh. Khai trị
NGHI : Tế tự, Nhập-học, Khai-thị, Thượng-lương, An táng, Tu-tạo.

Ngày kia :

Dương-lịch

Thứ hai 14 janvier 1924
S. Félix

Âm lịch

Mồng 9 tháng 12 năm Quí-hợi
Ngày Nhâm-thìn
Hành Thủy, Sao Tất, Trực Bình
KỴ : Quyết thủy, Hành-chu.
NGHI : Tế-tự, Nạp-tài, Bá-trốc, An-táng, Kết-công.

Giá bạc. — Kể từ ngày 12 Janvier 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 f. 10.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 12 janvier 1924 :* — 3 %. 53. — 3 %. Thứ hoàn vốn dẫn 55. — 4 %. 1917 56.75. 4 %. 1918 56.20 5 %. 1915 1916 69.15. — 5 %. 1920 84.45 6 %. 1920 80.75.

Tin tàu. — Tàu *Chili* khởi-hành ở Marseille ngày 10 janvier.

Điện tín chúc tết, Nhân dịp tết nguyên-đán tây, đức Khải-định Hoàng-đế có điện sang quan Giám-quốc và quan Thủ-tướng một bức điện tín chúc mừng năm mới, thì nay quan Toàn-quyền có tiếp được ở bên Bộ gửi sang bức điện-tín đáp lại như sau này :

« Quan Giám-quốc và quan Thủ-tướng có tiếp được điện-tín đức Khải định chúc tết thì hai ngài lấy làm cảm động về cái thịnh tình của Hoàng-đế lắm, vậy hai ngài có ủy tôi cảm tạ Hoàng-đế và chúc Hoàng-đế ở cùng Hoàng-gia. Vậy tôi nhờ ngài chuyển đạt cùng Việt-Nam Hoàng-đế rõ. »

Pháo-thuyền «Moqueuse» bị mắc cạn. — Có tin ở Fort-Bayard về báo rằng pháo-thuyền *Moqueuse* đáng lẽ sáng 11 này tới Fort-Bayard mà hồi nửa đêm mồng 1 tàu ấy lại điện rằng bị mắc cạn ở phía đông mũi đảo Naotchéou,

Quan thủ-hiến Fort-Bayard tức-khắc đã cho một chiếc tàu đậu ở bến cùng với một chiếc thuyền và một chiếc máy *Canot* đến cứu. Sau nữa tàu *Malicieuse* và tàu *Craonne* đã được lệnh tòa Thủy-quân đến cứu ngay

Tại phủ Toàn-quyền. — Quan cai-trị Le Fol, chánh quản-lý văn-phòng quan Toàn-quyền chừng ngày 15 này thì vô Huế trọng nhậm chức quyền Khâm-sứ thay quan Pasquier. Quan Khâm-sứ Pasquier hiện đang ở Hanoi, chừng ngày đó cũng về Kinh để bàn giao rồi ngài mới ra Bắc để đáp tàu về qui quốc.

Vua Lào tại Hanoi. — Sisavong quốc-vương, chúng thứ hai hay thứ ba này thì trở về Luang-Prabang.

Ngạch cai-trị. — M. Lagrèze Antoine quan phó cai-trị hạng nhất tòng sự tại phủ Toàn-quyền nay thuộc quyền quan Khâm-sứ Ai-lao bổ dụng.

Quan cai-trị Lagrèze tạm bổ lĩnh chức chủ tỉnh Sam-Noun.

Cuộc hát của hội Ái-hữu Cao-đẳng tân cựu học-sinh. — Việc hát của hội Ái-hữu Cao-đẳng tân cựu học-sinh trước định đến ngày 18 janvier 1924, song bữa ấy rạp hát Tây có cuộc hát khác, cho nên nay nhất định hoãn đến 20 janvier 1924.

Cuộc đá bóng « Rugby ». — Đến chiều mai 13 janvier hồi 14 giờ 30 tại khu đất tập binh sẽ mở cuộc đá bóng *Rugby*, có phường nhạc binh khố đỏ đến cử nhạc cho vui. Vậy cuộc hòa nhạc ở Trại-hàng-hoa chiều mai sẽ bãi đi.

Hội xe đạp Hanoi. — Hội xe đạp đã họp ngày 8 janvier vừa rồi tại nhà khách-sạn *Hôtel des Colonies* để bàu hội-đồng trị-sự năm 1924.

M. de Louvencourt được bàu làm hội-trưởng, quan tư Ehrard làm phó hội-trưởng, M. Mougeot làm thư-ký và quan Binh Boutet làm thủ-quỹ.

Đoạn rồi hội-đồng bàn định về những ngày mở cuộc đua, cuộc tới nơi nào định vào ngày 20 janvier. Hôm đó là lần thứ nhất sẽ mở cuộc thi lấy giải vô-địch *demi-fond* ở Bắc-kỳ, chạy sau xe mô-tô. Cuộc đua ấy có Boyé, Le Stumph, Marc và Progin giật giải.

Hội xe đạp mong rằng hôm ấy sẽ được nhiều người đến xem vì là một cuộc vui hiếm có

Cuộc chạy 100 kilomètres ở đường cái thì định vào ngày 10 février. Cho được để phân biệt người chạy mau chong nhất thì hội đã định thi-hành điều-lệ về giải vô-địch ở bên Pháp. Vậy thì những người thi sẽ chạy riêng từng người một, cứ năm phút lại chạy một người. Ngày nào bắt đầu ghi tên những người ứng thí và chạy theo đường nào thì hội sẽ định sau.

Hội Hồng thập-tự. Hôm nọ bản-báo đã đăng rằng cuộc hát hội Hồng-thập-tự hoãn lại đến 17 janvier, song vì một lẽ riêng cuộc hát ấy nay lại hoãn đến tối hôm sau là thứ sáu 18 janvier 1924.

Vở tuồng « NGƯỜI BIỂN LẬN »

Vở tuồng « Người biển lận » (L'Avare) của Moliere tiên-sinh, dịch-giả là M. Nguyễn-văn-Vĩnh, mà các tân-cựu học-sinh Cao-đẳng đến 18 Janvier này đem ra diễn ở rạp hát Tây, hiện nay đã in xong hẳn.

Bán tại nhà M. Lê-hữu-Phúc, 56, Rue du Coton, Hanoi.

Ai ở xa muốn mua xin viết thư về và đính theo tiền cước.

Một quyển giá. . . . . 0$80
Mua mau kẻo hết!!
In có 500 quyển mà thôi.

Ngạch Học-chính. M. Dương-văn-Lan, trợ-giáo tập sự tại Thanh-lai (Bắc-giang) được thăng trợ giáo thực thụ hạng tám.

Các viên trợ giáo tập sự có tên sau này được thăng thực thụ hạng tám. MM. Trần-văn-Ninh, Đặng-hiền-Dục, Nguyễn-hoa-Ngạc, Hồ-năng-Ngôn, Phạm-xuân-Lạc, Trần-văn-Hạch, Ng-huy-Quỳnh, Vũ-chương-Lương.

Các viên trợ giáo phụ tá có tên sau này được thăng tập sự :

MM. Nguyễn-hữu-Phong, Dương-văn-Cát, Lưu-quang-Lương, Ng-văn-Việt.

M. Đào-xuân-Du có bằng Sơ-học được bổ trợ giáo tập sự tại trường Pháp-Việt Tử-dương, tổng Bình-lãng, phủ Thường-tín, tỉnh Hà đông.

MM. Ng-v-Khanh, Ng-v-Thanh, trợ giáo phụ tá được thăng tập sự.

Có Nguyễn-thị-Yến trợ-giáo thực thụ hạng bảy trước xin nghỉ giá hạn nay lại phục chức cũ.

Tòa án đệ nhị cấp. — MM. Đinh-xuân-Yết Trịnh-đình-Quỳnh, thư-ký lục-sự tập sự tại các tòa Nam-án đệ nhị cấp được thăng thư-ký lục sự hạng năm kể từ ngày 1er janvier 1924 là ngày hết hạn tập sự.

Ngạch Văn-tự. — Các viên chức ngạch Văn-tự có tên sau này được thăng thưởng :

Thăng thư-ký thượng hạng ngoại hạng : M. Ng-văn-Bàu.

Thăng thư-ký thượng hạng nhì : MM. Đỗ-viết-Linh, Trần-văn-Trọng, Lê-hữu-Nghĩa, Ng-văn-Huệ, Đỗ-văn-Lương.

Thăng thư-ký hạng nhất : M. Chéa.

Thăng thư-ký hạng ba : MM. Trịnh-quang-Cư, Ng-Khuyến, Ng-khắc-Côn, Vũ-khắc-Hiên, Ng-hữu-Thịnh.

Thăng thư-ký hạng tư : MM. Tôn-thất-Hân, Trần-v-Khánh, Lê-tân-Hy.

Thăng tùy-phái hạng tư : M. Trần-văn-Châu.

Các viên chức có tên sau này được bổ thư-ký tập sự :

MM. Ng-hữu-Xước, Ngô-như-Ngại, Phan-ngọc-Trấn, Bùi-đình-Thiệu, Trần-thái-Tỷ, La-đức-Viên, Đỗ quốc-Sử, Ng-v-Nhơn, Đào-quang-Sa, Phạm-văn-Hòa, Dương-danh-Hiển, Nguyễn-xuân-Lan, Dương-bái-Lợi.

Các viên ấy được bổ đi các nơi sau này :

MM. Ng-hữu Xước, Hồi-đình-Thiệu, Trần-thái-Tỷ, sở Văn-tự Hanoi ; Ladức-Viên, sở Văn-tự Haiphong ; Ngô-như-Ngại, sở Văn-tự Tourane ; Đỗ-quốc-Sử, Ng-v-Nhơn, Đào quang-Sa, sở Văn-tự Saigon ; Phạm-văn-Hòa, Dương-danh-Hiển, tòa án Saigon ; Phan-ngọc-Trấn, Nguyễn-xuân-Lan, sở Văn-tự Phnom-penh ; Dương-bái-Lợi, sở Văn-tự Vĩnh-long.

Thưởng hàm về dịp đấu-xảo. — M. Trần-đình-Thụ làm đàn ở hàng Bông có đỗ đấu-xảo Marseille được thưởng hội-thí bạc thì nay được thưởng hàm tùng cửu phẩm văn-giai.

Nghỉ hộ sản. — Mme Trần-thị Hưng hộ giáo thực thụ hạng tám được nghỉ hộ sản thêm một tháng lĩnh nửa lương, kể từ ngày 15 janvier 1924.

Ngạch cô đỡ. — Cô Ng-thị-Vinh, cô đỡ thực thụ hạng sáu tại Hưng-hóa (Phú-thọ) được nghỉ dưỡng bệnh 15 ngày lĩnh cả lương, kể từ ngày 1er janvier 1924.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thư đệ nhất đẳng Bắc-đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt sẹo các thứ bệnh lậu. bệnh giang mai

Giờ thăm bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32, GIẤY nói số 236

2015.

Đổi tên hội Tòa Trị-sự hội Bắc-kỳ Công-thương Đồng-nghiệp chúng tôi có lời bá-cáo để bản-hội đồng-nhân và đồng-bào trong nước đều biết rằng kể từ ngày 7 janvier 1924, bản-hội đã được ơn quan Thống-sứ ký nghị-định cho phép đổi tên hội ra Trung-Bắc-kỳ Nông-Công-Thương Đồng-nghiệp Tương-tế hội » (Association Mutuelle des Employés de Commerce, d'Industrie et d'Agriculture de l'Annam — Tonkin, chữ viết tắt là A. M. E. C. I. A.)

Bản hội rất lấy làm mừng vì từ nay chủ-nghĩa và mục-đích của bản-hội sẽ được lan rộng thêm, mà thanh-thế của bản-hội sẽ được bành-trướng ra, cũng là do ơn của Chính-phủ đã làm cho bản-hội vậy.

A. M. E. C. I. A. lại cáo

Ngạch khô-xanh. — M. Ng-v-Hậu, phó-quản khô xanh ở Sơn-tây được có nghị-định đổi đi Lao-kay mà chưa đi thì nay lại đổi đi Phúc-yên.

M. Hà-v-Chấp, đội khô xanh hạng nhất ở Hà-nam được thăng phó-quản và đổi đi Lao-kay.

Cái nạn hàng ngày. — Chiều thứ năm hồi 6 giờ 45, một cái xe ô-tô do một người Tây cầm lái, tới ngã tư phố Paul-Bert và đường Henri-Rivière thì đụng phải một người lính khố-đỏ chạy giấy đi xe-đạp. Người lính bị xây xát nhiều nơi nhưng cũng không nặng, còn cái xe thì bánh đàng trước bị quẫn cả, cái tay lái cũng gẫy nát.

Cũng chiều hôm ấy hồi 6 giờ một cái ô-tô do một bà đầm vận mầu, tới cửa hiệu Gò-đa thì dụng phải một người đi xe-đạp và một cái xe-tay người đi xe-đạp và một cái xe-tay trong có một bà đầm nữa ngồi. May không việc gì đến người, chỉ hư hỏng xe mà thôi.

Thảm-trạng. — Ngày hôm qua hồi 6 giờ 10, một người đàn ông là Vũ-Hoành 30 tuổi làm nghề làm ruộng quán ở Sa-lung, huyện Nam-trực, tỉnh Nam-định, đi làm ở trên thượng-du bị ốm khiêng về nhà thương Hanoi chưa đến nơi đã chết.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp kẻn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20

2027

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tòa-án. — Phiên tòa ngày thứ năm 10 janvier vừa rồi xử những việc như sau này :

Tên Hoàng-ngọc-Tuy phải hai năm tù và 25 quan tiền vì tội lường đảo của hiệu Bình-ký món tiền 2021 p. 83; Vũ-v-Thi phải phạt 1.0 quan và bị tịch biên khi cụ về việc đốn củi trong rừng không có giấy phép ; Trần-văn-Tư phải bốn tháng tù và Đặng-v-Miêu, Trần-v-Bảo, Ng-văn-Hán phải mỗi tên hai tháng về tội đồng mưu ăn cắp một cái mô-nec của nhà Bạch-thái-Bưởi.

Đến buổi chiều tòa xử việc tên Đặng-đ-Cát lăng mạ và đánh tên Ng-thị Bé phải 25 quan tiền phạt ; tên Đỗ-v-Nghĩa tức Trần-v-Mỹ phải phạt tù hai tháng về tội dùng giấy căn-cước của người khác. Tên Trần-v-Nghĩa chưa can án lần nào phải 20 ngày về tội du đãng.

Bắt được súng lục ở tàu « Hanoi ». Khi tàu *Hanoi* ở Hongkong chạy đi thì người làm trong tàu có khám được mười bảy khẩu súng đã dùng rồi mà có nạp đạn sẵn giấu trong các chăn đệm cùng trong các đồ ấm. Ba người Trung-hoa bỏ nghỉ là mang lậu những súng ấy đều phải bắt giam. Khi tàu *Hanoi* đến bến Quảng-châu-loan thì ông chủ tàu có giải nộp quan bản bạt hai người Khách để rồi giao cho quan nước Anh.

(Theo như báo *Courrier d'Haiphong*)

Việc khai sinh tử. — Việc khai sinh tử của người mình trong năm 1923 như sau này :

Khai sinh

	con giai	+	con gái	=	
Janvier	5	+	5	=	10 người
Février	7		4		11 —
Mars	10		2		12 —
Avril	17		6		23 —
Mai	7		10		17 —
Juin	7		9		16 —
Juillet	25		24		49 —
Août	45		27		72 —
Septembre	37		25		62 —
Octobre	35		24		59 —
Novembre	44		35		79 —
Décembre	54		27		81 —
Tổng cộng	292		198		491 —

Khai tử

	đàn ông	+	đàn bà	=	
Janvier	29	+	18	=	47 người
Février	33		25		58 —
Mars	46		20		66 —
Avril	51		30		81 —
Mai	59		34		93 —
Juin	56		34		9 —
Juillet	60		42		102 —
Août	65		54		119 —
Septembre	39		27		66 —
Octobre	62		39		101 —
Novembre	47		34		81 —
Décembre	53		38		91 —
Tổng cộng	600		395		995 —

Cũng năm 1923 số khai sinh tử của người Âu như sau này :

Khai sinh

	con gái	+	con gái	
Đồng niên	60	+	41	= 101 người

Khai tử

	đàn ông	+	đàn bà	
Đồng niên	19	+	10	= 29 —

Xem hai biểu kê số sinh tử trên này thì người mình số tử nhiều hơn số sinh là 504 người, mà người Âu thì số sinh lại nhiều hơn số tử là 72 người. Số khai sinh tử của người Âu có thể tin được là đúng, vì rằng mỗi khi có người đẻ người chết thì người ta khai báo cẩn-thận, không như người mình cẩu-thả lắm, những việc đó làm khó-khăn, trừ ra khi người chết không thể đừng được mới phải khai báo mà thôi, chứ còn người đẻ thì việc khai báo bao giờ cũng rất cẩu-thả.

Cứ như lẽ đó thì số người chết của người mình trong năm 1923 còn có thể đúng hơn là số người đẻ trên kia vậy.

Thảm trạng. — Vào hồi 4 giờ rưỡi chiều ngày thứ sáu người ta vớt được xác người đàn-bà trôi ở sông Cửa-cấm, cái xác ấy coi chừng ngâm nước đã lâu ngày, chưa rõ căn cước và có thương-tích gì không, nhưng thấy chân tay bị trói và mặt lại trùm vải kín mít, đầu cạo trọc tuếch thì thảng hoặc thì này lại phạm tội thắt trình mà bị hành hình một cách khốn nạn đó chăng ?

Đánh nơi. — Một người nhà quê tên là Vũ-duy-Bình, 30 tuổi, quán làng Mỹ-dương, tổng Mỹ-dương, huyện Phong-doanh, tỉnh Nam-định, lại sổ Cầm trình đánh nơi cái vì đựng 54 p. 90 và cái thẻ sưu năm 1923.

HÀ-ĐÔNG

Một đám cưới kỳ-khôi. — Ngày 16 tháng 11 ta vừa rồi, ở một làng kia có một đám cưới kỳ-khôi quá, ai nghe qua cũng phải tức cười vỡ bụng.

Số là một nhà kia, có hai con gái : đứa bé thì mới có người đưa trầu cau, còn đứa nhớn thì có anh chàng ở làng ấy đã dạm hỏi, sêu tết và hôm ấy thì xin cưới. Ông bố vợ vốn là người rượu tợn, phiện tợn ; khi thách cưới, ngoài những tiền nong gạo lợn, bố vợ lại thách thêm một khoản thuốc phiện cũng khá nặng nữa. Chàng rể xin vâng lời đã mọi khoản, tức thì bố vợ cho đi mời cả mọi người nội ngoại tôn-tộc và xóm ở đàng làng xóm đình nhật đến hôm cưới lại đánh chén ; lại nằn-ni mời một ông bạn đồng chí họp tại đến dự tiệc trước một hôm. Ở nhà thì làm rạp và dọn dẹp đồ lễ nhộn nhịp lắm.

(Xem tiếp trang thứ ba, cột thứ hai).

Do Võ Phi Hùng cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kỹ kẻo nhầm to !!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời châu phê rằng :

Chiều nay đại được phòng của MONTÈS quí ông, có chế nên một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lúc phê thị gửi cho quí dược phòng chủ-ông để tỏ thanh-giá.

Khâm thử.

啓定三年五月初七日內奉國 [illegible] 有製補酒御試用頗佳允當 [illegible] 內閣恭錄

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Savon Cadum

Savon tinh anh, như SAVON CADUM thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh da người.

Vả lại savon này tiện lắm, gì người ta dùng nó tới cùng, không bỏ chút nào, mà lại lâu giả hơn hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.

2 f. 00

ĐÃ NGON LẠI BỔ

Rượu ŒNO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nối-nghiệp J. BLANC, quan bào-chế nhất hạng chế ra.

Đã ngon lại bổ giá tiền cũng lại rẻ, chỉ có 2 $ 40 một chai lít.

Mỗi ngày ta chỉ dùng uống trước khi ăn cơm một cốc con thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bào-chế J. BLANC 31, phố Tràng-tiền Hanoi. 2099

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Quí-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẬU THỊNH kính cáo.

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích :

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giây-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên

P. Pon. E CHATAIGNEAU.

2094. Y. M. GRENÈS.

NHÂN DỊP TẾT ANNAM

Bán hạ giá

Nên đến hiệu ông H. Valée, ở phố Tràng tiền, số nhà 37, mà xem có bán thứ serge, satin, laine đen và bleu marine để may áo annam trông rất nhã, khổ rộng một thước.

Mỗi thước giá là : 1$50. 3749

PHOSPHATINE FALIÈRES là một món vật thực khó mà bắc chước được

Đã có tánh dưỡng như sữa, mà lại ngon ngọt, dễ ăn. Dùng nuôi con nít và để dưỡng những kẻ tỳ vị yếu. Phai dòi cho thiệt hiệu Phosphatine Falières.

Coi chừng kẻo lầm đồ gian giả, bắc chước theo bột thần hiệu **PHOSPHATINE FALIÈRES**

Bột này bán cùng xứ, tại PARIS thì ở đường de la Tacherie, môn bài 6

THUẬN-THÀNH

BOÎTIER — CHAPELIER

HANOI — 7, Rue des Caisses, 7 — HANOI

Bản-hiệu mới in xong Catalogue 1924, nhiều kiểu đẹp, xin mời các Quí khách chiếu-cố.

Chủ-hiệu: NGUYỄN-TIẾN-HÀM kính-mời

2096

Trước hôm cưới, chàng rể y lời cung đệ tiền nong lợn gạo túc số lại, nhưng vô phúc một điều rằng có cái khoản cốt-yếu nhất là khoản « *cơm đen* » thì chàng vô ý lại quên mất. Thế mới chết ! Bố vợ và ông bạn đồng nghiệp của bố vợ đương ngồi ngoáp ngắn ngoáp dài trông gia-nhân sắm sửa, hỏi đến sinh-vật thấy thiếu đứt mất một khoản tối thiêng-liêng. Đùng đùng nổi trận phong ba, bố vợ liền cho đòi chàng rể lại hạch. Lạ gì trong cơn đói thuốc, nộ-khí xung thiên, bố vợ móc máy trách mắng « rể tương lai » cũng có nhiều điều đen mặt quá. Chàng rể lại phải tay tối ương-ối, nghe bố vợ móc máy nhiều câu không lọt nhĩ được, liền phát khùng cự lại cũng hăng ; thành thử hai bên xuýt sinh sự cùng nhau ; chàng rể phần chí liền nói phắt không ưng lấy con gái nhà ấy nữa, và lập tức đem sạch lợn gạo tiền nong về.

Ấy mới khốn ! Sớm mai khách đã đến để ăn cưới rồi, mà bỗng chiều nay nó không ưng cưới nữa : bố vợ thế mới cuống ! nhưng cuống mà vẫn khí-khái hăng : ông liền cho với anh chàng rể mới dạm con em lại, bảo lập tức lo đủ cỗ ngày mai đãi khách và thuốc phiện cho ông hút tự bây giờ, thì ông cho cưới liền tay, không lấy một xu nào tiền cọc cả.

Anh chàng rể thứ hai này, nghĩ cũng lúng túng, vợ mới dạm có miếng trầu thôi, sêu hỏi chưa gì cả, mà hấp tấp cưới tót ngay như thế, thì e người ta chê cười chăng, nên cứ cố nằn nì xin khất. Nhưng bố vợ nhất định không nghe, bắt phải cấp cấp như luật-lệnh !

Trời tối mất rồi, lo liệu sao cho kịp, bất đắc dĩ — mà có lẽ cũng là dịp dâu may mắn lạ dường ! — anh chàng rể thứ hai liền một mặt sai người cầm đèn đi mua đứt một công thuốc phiện về để bố vợ xơi, và một mặt đốc vát người đốt đuốc đi mua lợn, đong gạo cung đi túc số lại để sớm mai bố vợ làm cỗ thết khách rồi mình rước vợ về.

Thành thử con chị con em, cưới xin rắc rối, làng xóm đến đánh chén hôm ấy ai cũng vỡ bụng tức cười trong khi ông bố vợ kia và ông khách đồng-nghiệp sè sè kéo đến vỡ mặt tẩu !

Xuân-thủy

(Xem trang thứ tư).

Cuộc thi rượu

Cuộc thi thơ của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ, hiện đã khuynh-động toàn-quốc, nghe đâu đến ngày 31 décembre này thì hết hạn. Nay thiềm-chức muốn mở một cuộc thi rượu, hễ ai chiếm được giải quán-quân trong cuộc đấu-ẩm này thì sẽ xin kính tặng một trăm cuốn Tái-sinh-duyên (sự-tích Mạnh-lệ-Quân) mỗi cuốn giá tiền 0$90.

« Cho hay tài-tử văn-nhân,
« Bầu tiên rót rượu, câu thần [nối thơ.
« .... ra ngẫn vào ngơ. »

Hi-dinh, Nguyễn-văn-Tôi.

Chữa lại một chữ

TRONG BÀI SẦM NHÀ-TRÒ

Làm tài-trai, cho đáng nên trai,
Khi buồn thuốc **lá** (1) *khi vui bên [trà tàu.*
Đêm năm canh, năm vợ ngồi [hầu.
Mỗi vợ hút một điếu thuốc lá (2)....

(1) Chữ này nguyên trước là chữ *phiện*, nay nên đổi lại làm chữ *lá*, vì đã làm tài-trai Nam-Việt thì không nên hút thuốc *phiện*. Bây giờ các xóm Bình-khang đều hát là thuốc *lá* cả.

(2) Cigares Excelsior riêng của hiệu **MINH-DƯƠNG, số 88, giữa phố Hàng-Gai, Hanoi,** mới chế ra. 2102

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ bảy 12 janvier 1924

ÁI CHÂU TAM MỸ NỮ

Thương thay cái phận con chồng.
Vì ai để khách má hồng truân chuyên.
Giời hay trông thấy nhỡn tiền.
Rồi ra mới biết thảo hiền là hơn.

Tối chủ nhật 13 janvier 1924

TRINH-PHỤ HÀM OAN

Đào Tửu đóng Vũ thị,
Kép Thịnh đóng Trương-sinh.
Có hát bài quân tử vu dịch
(Câu hát ấy đặc biệt trong điệu hát chèo)

Tối thứ hai 14 janvier 1924

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất :

KIM-VÂN-KIỀU ĐỆ NHẤT

(Hát chèo)

Tích thứ hai

BAO-CÔNG XUẤT THẾ

(Trẻ-con diễn)

Tối thứ ba 15 janvier 1924

MẠNH Á KỲ CỤC

河內海防

正號金泰
獅子名茶

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tầu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là **KIM-THÁI**, số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, và hiện tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3 cũng có một chi-điếm mới mở. Vậy xin kính mời các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thơ đến bản hiệu mua cũng được.

Xin nhận cho kỹ các hiệu chè : **KIM-THÁI** hiệu sư-tử ; **CÔNG-THÁI** hiệu kỳ-lân và **LÂM-MẬU**, tam-hỷ, ngũ-phúc, tam-nguyên.

Các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI

Haiphong, phố Khách, số 140
Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

2101

Nước mắm

Nước-mắm là một vị thực-phẩm có ích của dân Việt-nam ta. Nên HẢI-LỢI công-ty chúng tôi hết sức khảo-cứu, lập xưởng chế-tạo tại Hanoi, nay đã làm được nhiều hạng Nước-mắm ngon, và thật là sạch-sẽ, hợp cách vệ-sinh, đúng điều lệ ngày 21 tháng chạp năm 1916, về cách làm Nước-mắm Nhà-nước. Nay đã có giấy của tòa Thí-nghiệm khen như sau này :

Nước-mắm ngon, tốt, và đúng được điều-lệ ngày 21 tháng chạp năm 1916.

« Conclusion ».

Excellent produit répondant aux conditions fixées par l'arrêté du 21 Décembre 1916.

Bán lẻ, bán buôn, hàng ngon, giá hạ. Qui-khách nào chiếu-cố, tất phải vừa ý. Có cả hạng đặc-biệt đóng chai, để dùng lễ biếu thực là tiện lắm.

Có cả muối, và mắm-tôm tốt lắm. Qui-khách nào ở xa, muốn dùng thứ hàng nào, xin viết thơ về, chúng tôi xin sẵn lòng, tiện đường gửi ngay theo cách nhận-hóa giao-ngân.

Nay cẩn-bạch

HẢI-LỢI CÔNG-TY

Chế-tạo-Xưởng tại Thái-hà, Hàđông

Tổng-cục tại, 72, Jean Dupuis, Hanoi,

2092

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc ; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.
Thợ khéo kỹ công và giá thực.

2017

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

ED. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Số 38

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỗn-hào xấc-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất ly-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

...Chia loài mà nói, dẫu không giống nhau, nhưng ai nấy đều có tài xuất-sắc lạ-thường để nêu-rệt ra với đời, song những bậc kỳ-tài ấy không phải là chủ-ý tướng-công muốn hỏi ngày nay. Ngày nay tướng-công chỉ muốn hỏi về cái tài văn-nhân và thi-nhân đó mà thôi. Cái tài ấy bảo do ở tính, do tính cũng có, nhưng tính không thể gồm đủ được ; bảo do ở học, do học cũng có, nhưng học không thể tất thành được, nghĩa là có tính thông minh, lại có học để mở mang dần dần thì có một ngày kia dũ xuất dũ kỳ, khác nào như ngọn nước trong nguồn chảy ra, không thể nào mà ngăn cấm cho được. Bấy giờ hoặc bẩy bước nên thơ, hoặc dừng ngựa vịnh phú, hoặc say rượu mà viết Man-thư, hoặc tức cảnh mà thảo Đằng-vương-các-tự ; lại còn như ngọn bút nàng *Ban*, lưu danh thiên-cổ, khúc ngâm ả *Tạ*, nổi tiếng một thời, đó cũng bởi cái khí tinh-anh trong trời đất chung-đúc mà nên, cho nên nhả ngọc phun châu, thêu hoa dệt gấm, xuất khẩu thành chương, tự-hồ có quỉ-thần phù-trợ. Cái khí-phách văn-chương hùng-dũng, có khi thổ-lộ ở trước mặt các bậc vương-công đại-nhân mà không chịu khuất chút nào. Nếu không có tài, khi nào lại dám khinh đời như thế. Tuy vậy, đức Khổng-phu-tử đã có câu « *Tài-nan* », ngẫm trước nhìn sau, kỳ-tài thật hiếm có, bởi thế *Lãnh-giáng-tuyết* mới dám quên mình là đứa con gái bé dại, mà tự xưng tài-nữ, để động đạt đến tai tướng-công, may ra mượn được con đường thanh-vân làm cách tiến-thân chăng. Chẳng biết tướng-công có giủ lòng thương mà giúp cho hay không ?

Sơn-hiển-nhân nghe nói, mừng-rỡ xiết bao, ngảnh lại bảo *La* phu-nhân rằng :

— Thật là cao luận ! ta vẫn tưởng cái danh khuê-các văn-chương, chỉ một mình con *Sơn-đại* nhà ta mà thôi, ai ngờ lại có con bé này, thật đã kỳ-quái ! Hôm trước tòa Khâm-thiên-giám có tâu thánh-thượng rằng : « Tài-tinh hạ giáng, tất-nhiên có bậc kỳ-tài » câu ấy nay đã ứng-nghiệm vậy. Bây giờ ta nên đãi thế nào ?

La phu-nhân nói :

Hãy cho vào yết-kiến con *Sơn-đại*, thử xem con ta đối đãi thế nào, bấy giờ sẽ hay !

Sơn-hiển-nhân nói :

— Phu-nhân nói có lẽ phải !

Sơn-hiển-nhân truyền pha trà cho nàng *Lãnh-giáng-tuyết* uống. Khi uống trà xong, sai mấy đứa nữ-tỳ đã đứng tuổi đưa vào yết-kiến nàng *Sơn-đại*. Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* vừa đứng dậy sắp đi thì *Sơn-hiển-nhân* lại dặn rằng :

— Tiểu-thư nhà ta đây, thánh-thượng đã có ngự-phê 4 chữ « *Hoàng-văn-tài-nữ* » và ban cho cái Ngọc-xích để đo nhân-tài trong thiên-hạ. Lại cho cái roi Kim-như-ý để kén chồng. Thánh-thượng rất có lòng trọng-đãi. Hôm trước các quan trong tòa Hàn-lâm đến đây thi tài, đều bị thua nó cả. Nó vốn tính kiêu-ngạo, khi con vào yết-kiến, nên phải cẩn-thận, chớ tưởng nó dễ-dàng như hai vợ chồng già này mà thương con bé dại, điều gì cũng khoan-thứ cho con đâu !

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* nói :

— Chỉ sợ tiểu-thư không phải thực tài mà thôi, chứ nếu đã thực tài thì bao giờ tài cũng yêu tài, xin tướng-công và phu-nhân chớ lo-ngại.

Nói xong, theo mấy đứa nữ-tỳ đi vào nhà trong. Khi vào tới nơi, người bộc-phụ bảo nàng *Lãnh-giáng-tuyết* đứng đợi ở đấy, rồi lên lầu bẩm trước với nàng *Sơn-đại*. Bấy giờ nàng *Sơn-đại* vừa điểm-trang xong, đang cuốn rèm đốt một lò hương, ngồi xem quyển truyện *Trung-hiếu tiết-nghĩa kỳ-nữ* (1).

Bỗng thấy nữ-tỳ vào bẩm rằng :

— Người con gái của *Đậu* tri-phủ ở *Dương-châu* đem dâng, đã đứng tại dưới lầu, xin vào yết-kiến tiểu-thư.

Nàng *Sơn-đại* hỏi :

— Đã vào yết-kiến lão gia cùng phu-nhân chưa ?

Đứa nữ-tỳ nói :

Bẩm đã ! Lão-gia sai tôi đưa vào yết kiến tiểu-thư.

Nàng *Sơn-đại* hỏi :

— Lão-gia đã biên tên vào trong sổ chức-sự chưa ?

Đứa nữ-tỳ nói :

— Người con gái này không giống như mọi người. Khi nào yết-kiến lão-gia, đứng không chịu lạy.

Đứa nữ-tỳ thuật hết đầu đuôi các việc nàng *Lãnh-giáng-tuyết* tranh-lễ và luận-tài, vân vân. Đứa nữ-tỳ lại nói :

— Lão-gia hỏi một câu thì nàng đáp đến mười câu, lão-gia cũng không biết đối-đãi thế nào cho phải, vậy nên sai tôi đưa vào yết-kiến tiểu-thư.

Nàng *Sơn-đại* nghe nói, kinh-ngạc mà rằng :

— Có đâu lại lạ như thế ! Mau mau gọi lên đây, để ta thử xem là người thế nào.

Đứa nữ-tỳ vâng mệnh lui ra, đưa nàng *Lãnh-giáng-tuyết* bước lên trên lầu. Khi hai người giáp mặt nhau : người nọ trông thấy người kia như Nhị-châu tiên-tử ; người kia trông thấy người nọ như Nguyệt-điện thường-nga, hai bên đều nhìn nhau mà kinh-ngạc.

Nàng *Sơn đại* nhanh trí khôn, liền nói :

— Người để thân vào hàng tỳ thiếp thì giá rất tiện, lại tự-phụ có tài văn-thơ thì đạo rất tôn ; bây giờ ta khiêm tốn quá thì sợ thất-thể, mà cao-ngạo quá thì lại sợ thất-tài. Vậy ngươi hãy tạm ngồi xuống đây mà bày tỏ những điều sở-trường, nếu quả là người có tài, ta sẽ biệt-đãi. Ngươi nghĩ thế nào ?

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* nói :

— Mấy câu tâm-phúc của *Lãnh-giáng-tuyết* này, tiểu-thư đều thay lời mà nói ra cả thì còn gì hay cho bằng, tôi xin vâng mệnh.

Nói xong, liền khép áo ghé ngồi ở cái ghế tại phía trước mặt nàng *Sơn-đại*. Nàng *Sơn-đại* nói :

Ta trông dung-mạo và cách cử-chỉ của ngươi cũng có vẻ văn-nhã, chứ không phải là phường chỉ nói khoác-lác mà thôi. Bây giờ ta ra đầu đề để thử tài ngươi thì ngươi bảo rằng ta cậy quyền chủ mà lấn khách ; mà muốn cùng làm văn với ngươi thì lấy ai ra đầu đề. Chi-bằng hai ta bàn nhau ra đầu đề rồi cùng làm, ngươi nghĩ thế nào ?

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* nói :

— *Lãnh-giáng-tuyết* này ở xa tới đây, chưa rõ học-thức những thế nào tiểu-thư nên thử tài là phải. Còn như tiểu-thư thì thiên-tử đã phải vì tài mà trọng-đãi, các quan Hàn lâm cũng đều kính-phục, tiếng-tăm lừng-lẫy ở chốn kinh-thành, hà-tất lại cùng tôi so-sánh hơn kém. Dẫu hơn cũng chẳng vinh gì, mà lỡ ra có kém thì lại tổn mất danh-dự, tôi thiết tưởng rất không nên vậy.

(Còn nữa).

(1) Quyển truyện *Trung-hiếu tiết-nghĩa kỳ-nữ* này, không biết có phải là quyển truyện *Tái sinh-duyên* (sự tích Mạnh-lệ-quân) giá bán 0$90 đó không ?

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Trả lời bài « Kẻ mất bò người lo làm chuồng. — Bản báo tiếp được bài sau này :

Hôm nọ nhà Khoa-Kinh bị ăn cướp thấy tình cảnh thảm hại, mà đau lòng xót ruột, phẫn thì tiền của hết, phẫn thì thương tích nặng, coi như chỗ đó là chỗ làm bàng cũng khá nhiều, khách vãng lai mua bán cũng đông, mà tình cảnh thế thảm như thế

Nghĩ lời đoạn minh, hình ma tướng các, du chí dĩ lai ở chỗ đông không mông quạnh, tứ cố vô làn hàng, trước quanh sau hiu sách có câu : nhơn-vô viễn lự tất hữu cận ưu, dầu mà gặp sự hoạn nạn tương lai, không có lẽ dơ bụng các ra mà liệu, bởi vậy cho nên phải tìm chỗ an cư lạc nghiệp tiện đường thương mại.

Ai bịa đặt ra điều : « Thuê lấy thuê đề » thì tôi chẳng hiểu nghĩa gì, vàng bạc có giá, tôm cá có buổi chợ, người ta làm phố cho thuê, có giá nhất định, phố rẫnh thuê ở, phòng như phố không rẫnh, làm sao mà thuê được, sao gọi là thuê lấy thuê đề, chẳng qua người này, ăn không ngồi rồi đề mà bình phẩm những chuyện vô ích, bộ e người này có tính tò mò, muốn biết chuyện nhà người ta, chuyện chi mà « tức bực » thiên hạ sự, nếu mà tư tưởng nghị luận thái quá, có lẽ phát khởi ra, được nhiều điều hay cho nhơn quần xã hội chăng.

Từ khi tôi thiên đi xuống phố, tiếp có người tới thuê nhà của tôi, chớ tôi có nẫu nì với ai đâu, mà tôi chẳng thuê ai ở giờ dâu, như có nẫu nì với ai đi nữa, làm sao lại biết, hay là người này ruột già thân thích tôi chăng, phỏng không, làm sao mà rõ đầu đuôi gốc tích như thế.

Còn cư xử tự do » phàm làm người đã có quyền cư xử tự do, thì làm việc gì cũng được cư xử tự do, không phải là có nhà cho thuê, mà lại mất quyền cư xử tự do.

Mấy lời vắn tắt ngỏ cùng người nào đó không biết, có tài tình cỗ động cho thầu tai trên, để mà sức bắt canh tuần, trong thành thị này, cho nguiêm nhặt dân cư được hưởng thú an nhàn, mà mình cũng được tiếng cỗ động hay, còn hơn là bài bác viễn vông.

Trần-kiêm-Ha, Tourane.

Nhiều kiểu lạ !

Hiệu CHẤN-HƯNG nhà đồ ở phố hàng Bạc, số 80, Hanoi, chuyên-môn chế tạo đồ nam-trang nữ-trang bằng vàng bạc thực, có nhiều kiểu khéo, thanh-nhã hợp thời-trang, đã có tiếng cẩn-thận, buôn bán chắc chắn, có giấy cam-đoan rằng : Vàng bạc dùng cân dùng tuổi, khi không dùng nữa mà trả lại thì không thiệt gì. Các quí-khách nên lại hiệu ấy mà mua bán, không còn nghi ngại gì nữa. 2065

NHÂN DỊP TẾT NGUYÊN-ĐÁN TỚI NƠI ĐÂY

Các quý-khách sẽ thấy ở hiệu Guioneaud Frères những thứ hàng duy chỉ bán hiệu có, như là : Rượu vang tốt thật nguyên ở xứ Bordeaux — Rượu sâm-banh hạng vừa hiệu DIAMANT VOUVRAY ở tỉnh Tourraine — sâm-banh hạng tốt tốt hiệu DIMINY & Cie —hiệu MOET & CHANDON—hiệu De VENOGE & Cie— rượu mùi, như : ANISETTE—CACAO-CHOCAO-CURACAO hiệu GUILLOT và hiệu CHADEFAUX.

Xin các quý-khách vàng đến xem cửa hàng của bản hiệu, chúng tôi sẽ được rất hân-hạnh mà thừa tiếp các quý khách rất trọng-thể. Các quý khách cứ hỏi và nên mua nếm những thứ hàng của chúng tôi và lại những thứ hàng sửa chúng tôi đã có giấy giáo làm hàng thực hiệu.

HIỆU GUIONEAUD FRÈRES
Kinh-doanh-bản thực thà đứng-đắn
MỞ Ở TỪ BẮC-KỲ TỪ NĂM 1899
HANOI : CỬA HÀNG BÁN CẤT TẠI ĐƯỜNG HÀNG-GIÒ (Boulevard Gia-long) số 52 — 54
Hanoi : Cửa hàng bán lẻ ở phố hàng Khay (Rue Paul-Bert) số 69 — 71
HAIPHONG : CỬA HÀNG BÁN CẤT và CŨNG BÁN LẺ Tại đường Paul-Bert số 43

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin cốc ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy quấn báo, chữa tại thế nào thì biên rõ ràng vào đấy, và gửi thêm hai hào (0$20) bằng tem cũng được) để chi tiền giấy quấn khẻo.
Nếu ai không gửi tiền theo thì sở đề nguyên như cũ hoặc phải trả năm hơn.

CÁO-BẠCH

Hội lập Nghĩa-địa tỉnh Thanh-hóa có lời kính-cáo các ông các bà biết rằng khu đất hội mới mua ở địa-hạt làng Tạnh-xá, Quảng-xá và Mật-sơn để làm Nghĩa-địa cho người Nam mình, nay hội đã sửa sang có qui-củ rồi, vậy xin các ông các bà nên mau đến cất các mồ-mả của mình để linh tinh lục trước trong khu đất ấy và đem táng tại nơi đất mà hội đã sửa sang riêng cho hạng cát-táng.

Nếu từ nay cho đến hết hai tháng, mồ-mả nào còn thừa lại không thấy ai đến bốc, hội sẽ kể mồ-mả ấy là mồ vô chủ và sẽ cất đem táng tại nơi đất mồ mả vô thừa nhận.

Hựu, hội đã sửa sang một nơi đất để riêng cho hung táng, vậy tự nay giờ đi, bất kể hạng người nào bất hạnh mệnh-một, người nhà có thể xin hội đem vào táng tại đấy được, không phải mất tiền nong chi cả

Nay kính cáo
Năm Khải Định thứ 8 tháng 12 ngày 2
Lập Nghĩa-địa hội, hội-trưởng
BÙI-TƯỜNG-LÂN

Sâm, Quế, Thục, Cao
Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Phúc kiến
Chủ nhân : DƯƠNG-BÁ-TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư. 2096

NỮ-HÁI-TẶC
(Trinh-thám tiểu-thuyết)
PHẠM-BÙI-CẦM dịch thuật
Xuất bản lần thứ nhất
Có sửa đổi lại nhiều chỗ
Sách dày hơn 100 trang
Giấy in cực tốt. Sách đóng cực đẹp
Giá mỗi quyển : 0 $ 80
Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gởi giấy cho :
M. BÙI-XUÂN-THÀNH
61 - 63 — Rue du Coton — Hanoi

THUỐC CHỮA BỆNH KHÔNG NGỦ VÀ NHỮNG BỆNH ĐAU THẦN KINH CỦA ĐÀN BÀ

Cái nền khỏe của đàn-bà con-gái thứ nhất là đo ở bộ thần kinh. Nếu đã mắc phải bệnh không ngủ, bệnh đật mình, bệnh sây nẵng, bệnh đau lưng, bệnh thương gân, bệnh đau ngực, bệnh buồn rầu, bệnh khó thở, bệnh đau đớn, bệnh bực rức, các bệnh đó thường chuyển sang bệnh đau dẹ gẫy, như thế thì nên uống thứ thuốc *Neurinase*. Thuốc này sẽ chữa khỏi bệnh đau thần kinh mà bệnh ấy làm cho người ấy khổ sở ở đời, cho sinh ra bệnh thương gân và các bệnh khác thuộc về thần-kinh nữa. Ở các xứ nóng mệt uống thuốc *Neurinase* này thì ngủ được ngon giấc.

Neurinase

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả. 2056

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

HIỆU
MINH-DƯƠNG
MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC
của Đông pháp Yên-thảo-công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ GÀ
Giữa phố hang Gai số 83

痔醫林桂張
HỎI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUA BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi tí) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như cần đến khi đại-tiện xong rồi thì lưa-huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng vô sao kha chữa.

Khi xưa chữa bệnh này đều dùng dao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi dùng làm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sói, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi mạn tự kỳ rụng rời, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến.

M. TCHUONG-QUAY-LAM
25, Phố HÀNG ĐƯỜNG. — HANOI
Hàng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi đến 2 giờ chiều. Đi chữa từ 3 giờ rưỡi đến 5 giờ.
Các lính xa đều xin hẹn tiếp.
Thư tín xin trả lời ngay. 2096

Hiệu GIU-ICH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các màu đặt dấu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, sơn đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay. 2035

Dừng thuốc phải cẩn-thận mới được !
Rượu bổ-dào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-dào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất qui** để trị các chứng bệnh như : **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi-sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

TRONG LÚC SẢN DỤC

Đàn bà vì khi sản-dục đau-đớn một nhọc mà yếu người đi. Huyết ra mất nhiều, thành ra ít đi và suy đi. Nhưng mà đứa con mới đẻ còn phải nhờ mẹ dưỡng-dục lâu, thì bấy giờ mẹ càng phải bồi-bổ cho tốt huyết, cho nhiều huyết. Muốn bổ huyết cho mạnh người, để có sữa tốt mà nuôi con, thì nên uống thuốc **PILULES-PINK**. Thuốc ấy sinh huyết mau lắm, rồi lại làm cho sữa cũng tốt và nhiều. Đứa trẻ đã nhờ công mẹ sinh-thành, lại được bú sữa tốt mà sinh sức lực, đó là cái hạnh-phúc cả đời của nó hết dầu từ đó.

Thuốc PILULES-PINK này hàng thuốc nào cũng có bán.

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA
HIỆU
C. J. BONNET
LÀ TỐT HƠN CẢ
PACHOD Frères & Cie LYON

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ. 2082

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

ŒNO KOLA COCA
RƯỢU BỔ
酗補
G. BLANC *(dệ nhất hạng bảo-chế)*
Ông L. BLANC *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晌午各啞喫未飯欺啖剂

Bán tại : Hiệu Bào-chế J. BLANC
2099 *31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi*

HÀNG MỚI SANG
Rẻ hơn mọi năm mà lại tốt vì là lúc hàng đến giá bạc cao, mới các ngài lại mua mau kẻo hết.

Mũ — Các ông và các cậu từ 2 tuổi trở lên mũ nào cũng có và đủ các số đầu.

Feutre (laine)
Feutre (longs poils)
Feutre (velours)
Casquettes Russes
Casquettes nouvelles
Bérets matelot

PARAPLUIES POUR HOMMES, DAMES ET GARÇONNETS
CACHES-NEZ LAINE TRÈS BONNE QUALITÉ
POLOS ET BAS TRICOT FANTAISIE PUR LAINE, ETC. ETC....

HAI-CHINH
Nhà chế tạo các thứ mũ
74-76, Rue du Pont-en-Bois, Hanoi
2042

華 PAO-VA 寶
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
號八廿牌門街浦行內河京東

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tết Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bảo-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cốt đề bán vào hai dịp ấy.

Marque déposée

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh xảo, thứa để lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các qui-khách có lòng chiếu cố thì mua đến bản hiệu mà mua kẻo hàng bắt thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đêm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luật Cần-cáo đối đãi.

HIỆU PAO-VA, Bijoutier
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.
2032

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gầm yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Do Võ Phi Hùng Cúc Hồ Persus ký (87-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)